

**SLOWANSKÉ
STAROŽITNOSTI.**

SEPSAL

PAWEL JOSEF ŠAFÁŘJK.

ODDJL DĚGEPISNÝ.
SWAZEK III. ARCH 21 — 30.

POMOCI ČESKÉHO MUSEUM.

W P R A Z E, 1 8 3 6.

TISKEM JANA SPURNÉHO.

N A W Ě Š T J.

Starožitnosti slowanské wydávaj se po swazcích desjti-archowych, z nichž *čtvrtý* z počátku měsíce Dubna nastávaj-
ejho 1837 roku na světlo wyjde.

Na žádost některých panů vlastencův lhůta ku *předplacení*, po
50 kr. stří. za každý swazek, prodloužena jest až do vyjití
posledního swazku.

W Praze dne 30. Prosince 1836.

Wydawatel.

Strabona a g. W 1m a 2hém stol. po Kr. Celtové již téměř všudy mizeti počali: Germanové zastoupili gegich mjsta gak w tókánj po Ewropě a drancovánj cizjch národůw, tak i w bogi proti Řjmanům. Všudy sljďeno a nalezáno Němcůw; Celtůw, gakožto slabých a neškodných, wjce newšjmáno. Tacitowým swědectwjm ⁹⁰⁾ němečtj hlaubalci darmo se zastjraj: on zagisté se wáhá a rozpácj, máli Peuciny k Němcům čili raděgi k Sarmatům přičjsti, a tjm samým dosti zgewně wyznává, že žádné důkladné známosti o této wěci neměl, ačkoli se mu Peucini Germanům poněkud podobati zdáli. Wědomo, žeť on i Wenedy za Germany wylhlási, ale gak nepravdiwě, již gsme dostatečně dokázali. Marněť gsau i ostatnj důwody ode zrostu a udatenstwj Bastarnůw brané, gešto předce na gewě gest, že Gallowé byli někdy wětšj mistři w bogi a ukrutenstwj ⁹¹⁾, nežli Germanové, gegich učenci, a co do zrostu, postawy a pleti od těchto téměř ničjnz se nelišili ⁹²⁾. Básnickému nadsazowánj řjmských spisowatelůw o welikosti zrostu starých Germanůw podnes gen Wackerbarthowé wjrn přidati mohau. Strjzliwý a nestranný Blumenbach z pozůstalých koster starobyých Němcůw dostatečně dokázal, že ani o vlas nebýli wětšj, nežli lidé okolnjch národůw, Gallůw, Řjmanůw, Windůw, a že tudy wšeco to, co nám Řjmané o welikanstwj swých nepřátel selhali, za poetickau anebo raděgi politickau swobodu gmjno býti musj ⁹³⁾. Naposledy celtického pogitj Bastarnůw, Anartůw a Teuriskůw doličuj i některá náhodau nám dochovaná, ač nehogná gména gegich měst, gako Carrodunum, Vibantavarium, Zemizirga atd. Změtenj Bastarnůw s Germany u cizjch spisowatelůw tjm snáze nastaupiti mohlo, poněwadž tito již we dřewnj době s ginými národy tuze byli pomjcháni, nejdřjwe s Agathyrsy, Gety a Windy, potom se Sarmaty, naposledy s Gothy. Po wylhnutj Celtůw na Dunagi a hornj Wisle, za přjčinau nátisku Germanůw, po zgewenj se Gothůw na černém moři a přiwtělenj se k nim Bastarnůw owšem nenj diwu, že spisowatelé pozdějšjch stoletj téměř nic wjce o gallickém pogitj Bastarnůw newědj, nýbrž ge Germany býti pokládaj. Nowějšj němečtj spisowatelé, nespokogenj Odrau a Labem, a usilugjce, s wylaučenjm Slowanůw z celé dřewnj Ewropy, již i Wislu, Dněster, Dněpr a Tatry za praněmecké řeky a hory wylhlási, owšem i neymenšjho stjnků podobnosti gim slaužjej rádi se chytaj, a nemohance při wšj swé chtiivosti a smělosti proti důwodům prawdy odolati, Bastarny aspoň za Poloněnce (Semi-

⁹⁰⁾ Tacit. German. c. 46.

⁹¹⁾ Oukrutenstwj Galatůw swědčj i nápis Protogenerůw. Srow. njž č. 11.

⁹²⁾ Alexander Weliký diwl se zrostu a smělosti wyslancůw gallických, a Strabo — IV. p. 289 — prawj: Trans Rhenum post Celticos Germani incolunt, a Gallis parum differentes, si feritatis, corporum magnitudinis et fulvi corporis excellentiam spectes, sed et forma et moribus et victu assimiles sunt Gallorum. Podobným způsobem ge srownáwá i wšj IV. p. 195.

⁹³⁾ „Ad licentiam si non poeticam, certe politicam referendum“ wiz J. F. Blumenbach Nova pentas collectiois craniorum. Gottingae 1828. 4.

germani) vyhlašuj⁹⁴⁾: ačkoli i mezi nimi se nalezají staudnější dějepisci, kteří německé pogití Bastarnův budto v pochybnost berau, budto zrowna zapjraj⁹⁵⁾. A však hlavním důkazem, že Bastarni byli Gallowé, jest výslovné svědectví o přebývání Galatův v podkraj Dněstru na konci 3ho stol. př. Kr., o kterémž zde mjstněgi gednati musjme.

11. Mezi osadami řeckými na břehu černého moře, založenými od Miletčanův a giných Hellenův již v 7mém stol. př. Kr., vynikala lidnatostí, bohatstvím, slávau, mocj a trwalostí swau nade všecky ostatní Olbia, město od Miletčanův ok. 655 př. Kr. neda-leko austj Buhu wystawené⁹⁶⁾. Osada tato, nawštíwená a opsaná od Herodota, již we skythické době obchodem a kupectvím, s okolními národy provozovaným, wysoce zkwetla, pod ochranau lakomých Skythův, gimž znamenitau roční daň platila, dlaho stálého pokoge požjwajc. Když ale národ skythický sestárnul a slábnauti počal, když rozličné bogowné národy s protiwých stran, od východu Sauromatae, od západu Celtové, od baltického moře Scirrowé a g., hlauběgi do zemj pokogných Windův se wtjratí, a panujc na Dněpru Skythy odtamtud wybjgeti počali, nastala i pro Olbiu nowá, smutná, nebezpečná doba. Z takowéto doby zachowal se nám pamětný kámen s řeckým nápisem asi od r. 218—201 př. Kr., poučujc nás o tehdejší welmi truchliwém stawu obce Olbijské⁹⁷⁾. Podlé tohoto, od obce a rady Olbijské wytečnému měštěnjnu Protogenesowi, ke zwěčnění památky geho, postaweného nápisu Olbia tu dobu byla nešťastná, gsauci týrána a znuzena kruitau wognau s Galaty, a obáwageci se nowého autoku týchže Galatův a spolčených s nimi Scirův s gedné strany, s giné pak strany nátisku Thisamatův, Skythův a Saudaratův (§. 13. č. 5.). Zdeť hle máme výslovné a předůležité svědectví k doljčenj toho, že na konci 3ho stol. př. Kr. Galatové čili Celti (Gallowé) w sausedstwj Olbie, nepochybně v podkraj Dněstru (dle Niebuhrwora

⁹⁴⁾ Tak ge np. nazývá *Kruse* na mapě Germania a g.

⁹⁵⁾ *Luden's Gesch. d. deutsch. Volks* Bd. I. S. 9. — *Niebuhr* drží Bastarny za poněmčilé Cely. *Kleine Schriften* Bd. I. S. 352 ff. W pozdější, gothické době owšem; ale dřjwe — kdo ge medle poněmčil?

⁹⁶⁾ Sutiný města toho, gmenowané Stomogil, spatřuj se bljzko wsi Iljinskoje řečené, hraběti Bezborodkowi náležejc.

⁹⁷⁾ Obsjrnější zpráva o tomto přepamatném, od Köhlera w Petrohradu (*Zwei Aufschriften der Stadt Olbia*. S. Pet. 1822. 8.), od Köppena we Wjdni (*Olbisches Psephisma zu Ehren des Protogenea, herausg. v. Köppen, Wien 1823. 8.*), neynowější pak od Boeckha w Berlíně (*Corpus inscr. graec.* Vol. II. fasc. 1. p. 117—125. Nr. 2058) wydaném nápisu čte se w *Niebuhr's Kl. histor. Schriften* Bd. I. S. 352—398 Ueber d. Skythen, Geten u. Sarmaten. Owěku, z kterého pamětné toto znamenj pocházj, nestegná gsaui mužůw učených zdánj: Köhler do časůw cjs. Augusta, Rochette do časůw Mithridatowých wálek s Řjmany [90—64 př. Kr.], Maltebrun do 240—200 př. Kr., Niebuhr do časůw druhé punické wálky [218—201 př. Kr.] anebo něco starších, Boeckh do 2ho nebo 1ho stol. př. Kr. geklade. *Boeckh* p. 122—123. Buť gak buť, tak mohutné a walné brogenj Celtůw na Buhu a Dněpru, o gakémž nápis tento swědčj, podlé hodaowěrné historie do časůw řjmských cjsařůw bljzkých položití nelze.

domyslu we dnešnj Ukrajině, což však žádného základu nemá⁹⁸⁾), obýwali, odtud s okolními národy wálčjece. Thisamatae, Skythowé a Saudaratae chtěli se pewného města Olbie gen proto zmocnití, aby se w něm proti Galatům ubránili; odkudž patrné gest, gak mocnj a hroznj toho času tito Galatowé býti musili. Nápis ten nám pospolu i k wyswětlenj gména Celtoskythůw slaužj, naleza-gjcejho se u starých⁹⁹⁾, a ginak temného. Bytowalič tedy Celtowé skutečně we staré Skythii w širšjm smyslu; a nenjč pochyby, že Bastarnowé a Peucinowé byli rodina těchto Galatůw, o nichž Pro-togenůw čestný nápis zmjnu činj. Srownáwagj se časowé, mjsta a swědectwj různopramenná, gistá, nepodezřelá¹⁰⁰⁾).

12. Ze všeho toho, co gsme zde w krátkosti, pokudž ku před-sewzetj našemu potřebné a poslužitedlné býti se widělo, o náro-dech kmene celtického přednesli, saundný čtenář snadně dostateč-ného přesvědčenj nabude, že historie starobyých Slowanůw s dě-ginami dřewnjch Celtůw w negednom ohledu w auzkém gest spo-genj. Ať nic na ten čas nedjme o adriatických Wenetech, národu dle wšj podobnosti kmene windického čili slowanského, osazeném u prostřed Celtůw, a tudy do wjru gegich děgin takorča zatoč-ném; hlawnj naše zásada, podlé nahore uwedených swědectwj, nade wšeckupochybnost wywýšena gest, t. že národy celtické, pode gménem Bojůw, Tauriskůw, Skordiskůw, Kotinůw, Bastarnůw, Peucinůw, Galatůw atd., we swém stěhownj giz we dřewnj době daleko na půlnoc a východ, do vlastj půwodně windických, se wsuly, a zde s národy slowanskými dlahé a kruté wálky wedše, ge sobě na djle podmanili, na djle dále na půlnoc ustaupiti donutili. Widěli gsme, že neystaršj wšénárodnj naše podanj o wytlačenj Praslowanůw z pannonského Podunagj od Wlachůw, zachowané u Nestora a Kadlubka, negen s wyslownjmi swědectwjmi ginostran-ných děgepiscůw, ale i se všemi ginými historickými okolnostmi a s celau spogitostj tehdegjch děgůw výborně se srownáwá, a tudyž nenj wýmylek pozděgšjch wěkůw, alebrž na samém skutku osnowaná prawda. (§. 11. č. 3—10.) O Ombronech, Kotinech, Si-donech, Anartophraktech a Atmonech na gewě gest, že bydleli we kragjch anebo docela půwodně slowanských, anebo aspoň nepro-

⁹⁸⁾ Zkragé na západu Buhu ležjcejho powozuge Galaty, na Olbii au-tok činjci, i Boeckh Inscr. graec. II. 1, 85.

⁹⁹⁾ Strabo l. I. p. 33. Na Peutingerowých deskách (segm. 8) wedlé řeky Tanais napsáno stogj Galatia („Tanasis Galatie“), což též někde-gjmu bytownj Celtů w těch stranách naswědčuje. Snad i zatmělá Plini-owa slowa: promontorium Celticae Lytarnis, fluvius Carambucis (wiz č. 3. pozn. 21.) sem potahowána býti mohau.

¹⁰⁰⁾ Niebuhr w dotčeném spisu se domýšlj, že Galati byli snad Kym-browé, o nichž Posidonius dle Strabona, že někdy až na Pontu brogili, owšem mylně, se dohadowal. Domněnku tuto, gakožto s historií we zgew-ném odporu gsaučj, důwodně wywrátil Boeckh (str. 85—86), přigjmage za prawé, že dotčenj Galatowé byli wětew Skordiskůw a Taurisků, w 4tém stol. př. Kr. w Podunagj osedlých. Ostatně i Niebuhr se s tjm snášj, že Bastarni přišli zagedno s těmito Galaty do hor sedmihradských.